

T. B. M. M. (S. Sayısı : 301)

Kıyı Kanunu Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (1/641)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md.

07/101-1818/05175

31 . 10 . 1989

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 16.5.1989 tarihinde kararlaştırılan «Kıyı Kanunu Tasarısı» ile gerekçesi ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Ülke sınırlarımızın büyük bir bölümünün kıyılardan oluştuğu, Medeni Kanun ve Anayasanın kıyılarla ilgili hükümlerinde, kıyıların özel mülkiyete konu olamayacağına, bu alanların Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerden olduğunun ve kıyılardan ve onların tamamlayıcısı olan sahil şeritlerinden yararlanmada kamu yararının esas alındığı bilinmektedir.

Deniz, tabii ve suni göl ve akarsu kıyıları ile ilgili hükümlerin tek bir kanunda düzenlenmesi gerektiğine dair Anayasa hükmü 27 Kasım 1984 tarihli ve 3086 sayılı Kıyı Kanunu ile gerçekleştirilmiş, ancak bu Kanun Anayasa Mahkemesinin, 10 Temmuz 1986 tarihli ve 19160 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan E. 1985/1, K. 1986/4 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçeleri de dikkate alınarak, konunun yeniden düzenlenmesi gereği ortaya çıkmıştır.

Anayasamızın 43 üncü maddesinde; «Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir.

Kıyılarla sahil şeritlerinin, kullanım amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkân ve şartları kanunla düzenlenir» hükmü yer almaktadır.

Bu esaslar çerçevesinde Kanunda; kıyının tanımı, kıyılarda yapılacak uygulamalara ait düzenlemelerin esasları, kıyının doğal yapısının nasıl korunacağı, kıyı ve sahil şeridinde hangi yapıların yapılabileceği, deniz, göl ve akarsularda doldurma ve kurutmanın hangi şart ve şekillerde yapılabileceği, kullanma tarzları, kıyı ve sahil şeridinde planların yapılma koşulları ve onay mercii, Kanunun kapsamına giren yerlerdeki faaliyetlerin kontrol mercileri ve Kanun hükümlerine aykırı hareketlerin müeyyideleri düzenlenmek suretiyle, gelecek nesillerin de kıyılardan ve onun doğal güzelliklerinden yararlanma imkânı sağlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Kanunun amacı belirtilmektedir.

Madde 2. — Kanunun uygulanacağı alanlar belirtilmektedir.

Madde 3. — Kanun kapsamı dışında bırakılan istisnalar belirlenmektedir.

Madde 4. — Kanun içinde geçen deyimler açıklanmaktadır.

Madde 5. — Anayasanın kıyılardan ve sahil şeritlerinden yararlanılmasına ilişkin 43 üncü maddesi hükmüne paralel olarak hazırlanan bu maddede, kıyı ve sahil şeritlerinden yararlanma, kıyıda ve sahil şeridinde planlama, uygulama ve kıyı kenar tespitine ilişkin genel esaslar belirlenmekte, planlama ve uygulamaya geçilmeden önce kıyı kenar tespiti zorunlu kılınmak suretiyle kıyıların korunması amaçlanmaktadır.

Madde 6. — Maddede, kıyıların devletin hüküm ve tasarrufu altında olan alanlardan olduğuna dair Anayasa hükmünden hareketle, kıyıların herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık bulunduğu belirlenmekte, kıyılarda kıyıcıyı değiştirecek faaliyetlere kesinlikle izin verilemeyeceği açıklanmakta, kıyıda sadece uygulama imar planı kararı ile ve belirli şartlarda yapılabilecek olan ve kıyının kamu yararına kullanımı ve kıyıcıyı koruma amacına yönelik yapı ve tesisler ile faaliyetlerinin özelliği gereği kıyıdan başka yerde yapılması mümkün olmayan yapı ve tesisler belirlenerek, kıyıların, korunması ve kamunun yararlanmasına yönelik hükümler getirilmektedir. Maddede sıralanan yapı ve tesislerin, yapım amaçları dışında kullanılmayacağı hükmüne bağlanmak suretiyle de, belirli koşullarda yapılan yapı ve tesislerin yapım amaçlarının değiştirilmesi suretiyle kıyılarda kamu yararına aykırı kullanımların önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 7. — Doldurma ve kurutma işlemlerinin sadece kamu yararının gerektirdiği zorunlu hallerde yapılabileceği hükmüne bağlanmak suretiyle, keyfiyete bağlı dolgu ve kurutma faaliyetlerinin önlenmesi, dolgu ve kurutmanın ekolojik özellikler dikkate alınarak yapılması zorunlu kılınarak, doğal çevrenin olumsuz etkilenmesinin ve kıyılardaki doğal dengenin bozulmasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Maddede ayrıca dolgu ve kurutma yapılması ile ilgili işlemler açıklanmakta, planlama ve uygulamaya ilişkin süreç belirlenmektedir. Dolgu ve kurutma yapılan alanların devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu belirlenmekte ve bu alanlarda sadece kamu yararlı yapı ve tesislerin inşasına izin verilebileceği açıklanmaktadır.

Madde 8. — Bu madde ile, kıyının devamı niteliğinde olan sahil şeritlerinde, sadece kıyıda yapılabilecek yapılarla, toplumun yararlanmasına ve herkesin eşitlik ve serbestlikle kullanımına açık olan yapı ve tesislerin inşasına izin verilmekte, böylece sahil şeritlerinin kamu yararına kullanımının sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 9. — Kıyı kenar çizgisinin, ilgili mesleklerdeki kamu görevlilerinden oluşturulacak bir komisyonca tespiti, valilik görüşü ve Bakanlık onayı ile yürürlüğe girmesi hükmüne bağlanmakta, böylece tespitlere ilişkin suistimallerin engellenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 10. — Kıyıda ve sahil şeridinde kanun hükümlerine aykırı olarak plan yapılamayacağı hükmüne bağlanmakta, planların İmar mevzuatına göre onay mercileri belirlenmek suretiyle kanunun genel esas prensiplerine uygun planlama yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 11. — Doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan araziler, devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğundan, özel mülkiyete konu olamayacağından bu alanlarda yapılacak kamu yararlı yapı ve tesislerin Maliye ve Gümrük Bakanlığından tahsis belgesi alınmaksızın yapılamayacağı hükmü getirilmiştir.

Madde 12. — Sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetileceği hükmü gereğince düzenlenen ve toplumun yararlanmasına açık olmak şartı ile 8 inci madde uyarınca yapılacak yapıların bu niteliğinin, tapunun beyanlar hanesine işlenmesi hükmü getirilmek suretiyle, bu yapıların yapım amaçları dışında kullanımlarının engellenmesi amaçlanmıştır.

Madde 13. — 3194 sayılı İmar Kanununda ilgili idare olarak belirlenen belediye ve valiliklerin, bu Kanun kapsamında kalan alanlarda da kontrol ve denetimle görevli oldukları belirlenmek suretiyle kıyı ve sahil şeritlerindeki her türlü iş ve işlemin ve imar uygulamalarının da aynı idarelerce kontrolünün sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 14. — Kıyı ve sahil şeritlerindeki imar mevzuatına aykırı yapılar hakkında 3194 sayılı İmar Kanunu hükümlerinin uygulanması suretiyle, ruhsatsız, ruhsat ve eklerine aykırı yapılar hakkında yapılacak yasal işlemler belirlenmektedir.

Madde 15. — Kanun hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında uygulanacak caydırıcı nitelikli cezai hükümler açıklanmaktadır.

Madde 16. — Yönetmelik maddesidir.

Madde 17. — Yürürlük maddesidir.

Madde 18. — Yürütme maddesidir.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm

Komisyonu

8 . 12 . 1989

Esas No. : 1/641

Karar No. : 2

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuz, Kıyı Kanunu Tasarısını Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Cengiz Altınkaya, Turizm Bakanlığı temsilcileri, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığı temsilcilerinin hazır bulunduğu 29.11.1989 tarihli 2 nci Birleşiminde görüşüp inceledi.

Anayasa gereği çıkarılması gereken bir Kanun olan Kıyı Kanunu 1984 yılında 3086 sayılı Kanun olarak yürürlüğe girmiş ancak, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmişti.

Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçeleri dikkate alınarak hazırlanan Kıyı Kanunu Tasarısında; Anayasamızın 43 üncü maddesindeki «Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararının gözetileceği» hükmü çerçevesinde, birtakım yeni düzenlemeler yapılmaktadır.

Tasarıda, kıyının tanımı, kıyılarda yapılacak, uygulamalara ait düzenlemelerin esasları, kıyının doğal yapısının nasıl korunacağı, kıyı sahil şeridinde hangi yapıların yapılabileceği, deniz, göl ve akarsularda doldurma ve kurutmanın hangi şart ve şekillerde yapılabileceği, kullanma tarzları, kıyı ve sahil şeridinde planların yapılma ve onay mercii, Kanunun kapsamına giren yerlerdeki faaliyetlerin kontrol mercileri ve kanun hükümlerine aykırı hareketlerin müeyyideleri düzenlenmektedir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmış ve maddelerine geçilmesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının, 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16 ncı maddeleri değiştirilerek; 5, 13, 14, 17 ve 18 inci maddeleri ise Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi kamu ve toplum yararı ile doğal ve kültürel özelliklerin korunmasını açıkça ifade edecek şekilde, 2 nci maddesi ise Anayasamızın 43 üncü maddesindeki amir hüküm gereğince (Kamu yararının gözetilmesi) verilen değişiklik önerileri paralelinde yeniden hazırlanmış ve maddeler bu şekliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının 3 üncü maddesine «konut, eğitim, sosyal tesisler hariç» ibaresi ilave edilmiş ve 3 üncü madde yapılan bu değişiklikle, 4 üncü madde ise verilen öneriler paralelinde (sahil şeridi ile ilgili (a) bendindeki 10 metre «20 metreye» (b) bendindeki 30 metre «50 metreye» (c) bendinin ikinci satırında yer alan ... «alanlar» kelimesinden

sonra gelmek üzere «çevre düzeni ve/veya nazım imar planı bulunsun veya bulunmasın» cümlesinin ilavesi ve toplum yararına açık yapı tanımının üçüncü satırında yer alan «tekeli» kelimesinin «hakkı» olarak) değiştirilerek Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca uygun bulunarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında «... çakıl» kelimesinden sonra gelen «yosun, saz», kelimeleri, vatandaşlara gelir temin ettiği ve geçim kaynağı olduğu için madde metninden çıkarılması Komisyonumuzca uygun bulunmuş ve madde bu haliyle kabul edilmiştir.

Tasarının 7 nci maddesinde yapılan değişiklikle 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 7 nci maddesinde turizm merkez ve turizm alanlarında 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarının Turizm Bakanlığınca onanacağını hükme bağlamış, bu tür yerlerde iki aşamalı uygulama yapılmasını önlemiştir. Madde yapılan değişiklikle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının 8 inci maddesinde ise, konaklama hariç günü birlik turizm yapı ve tesislerinin yapılabileceğini hükme bağlayan değişiklik Komisyonumuzca benimsenmiş ve madde bu haliyle kabul edilmiştir.

Tasarının 9 uncu maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere yeni bir fıkra ekleyen değişiklik önergesinde kıyı kenarının tespitini gerektiren işlemin özel ihtisası gerektiren bir iş olması nedeniyle, bu Komisyonun uzmanlık belgeli kişilerden oluşması sağlanmıştır. Madde Komisyonumuzca bu haliyle kabul edilmiştir.

Tasarının 10 uncu maddesinin dördüncü satırında yer alan «bu» kelimesi söz konusu madde metninde 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 7 nci maddesine atıfta bulunduğundan dolayı yanlış anlaşılmalara sebebiyet verilmemesi için «anılan» olarak değiştirilmiş ve madde bu haliyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının 11 inci maddesi, kıyıda doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan araziler üzerinde kanunun öngördüğü yapıların yapılmasına imkân tanımaktadır. Gerek kıyı gerekse dolgu alanlar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Hazine adına dahi tapu çıkarılması söz konusu değildir. İmar mevzuatına göre herhangi bir yerde yapılaşmaya gidilebilmesi için mülkiyetin belgelenmesi gerekmektedir. Bu gibi yerlerde kanunun öngördüğü yapıları yapabilmek amacıyla Maliye ve Gümrük Bakanlığınca verilecek iznin tapu yerine geçecek belgelerden sayılmasını temin etmek amacıyla madde Komisyonumuzca yeniden düzenlenerek bu haliyle kabul edilmiştir.

Tasarının 12 nci maddesi 8 inci maddede yapılan değişiklikler nedeniyle verilen önerge doğrultusunda Komisyonumuzca değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının 13 ve 14 üncü maddeleri Komisyonumuzca uygun bulunarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 15 inci maddesi ise Komisyonumuzca yeterli bulunmamış ve maddede bulunan cezaların caydırıcı olması için Komisyonumuz maddeyi yeniden redakte etmiştir.

Tasarının 16 ncı maddesindeki yönetmelik çıkarma süresi, 6 aydan 3 aya indirilmiş ve Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Turizm Bakanlığının yazılı görüşü alınması hususu hükme bağlanmış madde Komisyonumuzca yapılan bu değişiklik ile kabul edilmiştir.

Tasarının 17 ve 18 inci maddeleri Komisyonumuzca uygun bulunarak aynen kabul edilmiştir.

İşbu Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>İşlay Saygın</i>	<i>Avni Akkan</i>
İzmir	Trabzon
Sözcü	Kâtip
<i>Kâzım Çağlayan</i>	<i>Kaya Opan</i>
Kırşehir	Sivas
Üye	Üye
<i>Ersin Koçak</i>	<i>Cezmi Erat</i>
Adana	Ağrı
Üye	Üye
<i>Eşref Erdem</i>	<i>Mehmet Yüzügüler</i>
Ankara	Aydın
Üye	Üye
<i>Muhyettin Mutlu</i>	<i>Ibrahim Özel</i>
Bitlis	Burdur
Üye	Üye
<i>Mustafa Hikmet Çelebi</i>	<i>Yüksel Çengel</i>
Gaziantep	İstanbul
Üye	Üye
<i>Fuat Kılıcı</i>	<i>Ahmet Uncu</i>
İzmir	Kahramanmaraş
Üye	Muhalfim.
<i>Ali Rıza Sirmen</i>	Üye
Kocaeli	Musa Gökbel
Üye	Muğla
<i>Süleyman Şükrü Zeybek</i>	İmzada bulunamadı.
Muğla	Üye
	<i>Necati Akıncı</i>
	Şanlıurfa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

KIYI KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanun, deniz, tabii ve sunî göl ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkisinde olan ve devamı niteliğinde bulunan sahil şeritlerinin, bu yerlerin özelliklerini gözeterek koruma ve kullanma esaslarını tespit etmek amacıyla düzenlenmiştir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, deniz, tabii ve sunî göller ve akarsu kıyıları ile sahil şeritlerine ait düzenlemeleri ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkân ve şartlarına ait esasları kapsar.

İstisnalar

MADDE 3. — Askerî yasak bölgeler ve güvenlik bölgelerinde veya ülke güvenliği ile doğrudan ilgili, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait harekât ve savunma amaçlı yerlerde özel kanun hükümlerine, diğer özel kanunlar uyarınca belirlenmiş veya belirlenecek yerlerde ise özel kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerine uyulur.

Tanımlar

MADDE 4. — Bu Kanunda geçen deyimlerden;

Kıyı çizgisi : Deniz, tabii ve sunî göl ve akarsularda, taşkın durumları dışında, suyun karaya değdiği noktaların birleşmesinden oluşan çizgiyi,

Kıyı kenar çizgisi : Deniz, tabii ve sunî göl ve akarsularda, kıyı çizgisinden sonraki kara yönünde su hareketlerinin oluşturduğu kumluk, çakıllık, kayalık, taşlık, sazlık, bataklık ve benzeri alanların doğal sınırını,

Kıyı : Kıyı çizgisi ile kıyı kenar çizgisi arasındaki alanı,

Sahil şeridi : Kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde;

a) Uygulama imar planı bulunan alanlarda yatay olarak en az 10 metre genişliğindeki alanı,

b) Uygulama imar planı bulunmayan belediye ve mücavir alan sınırları içinde veya dışındaki yerleşik alanlarda, çevre düzeni ve/veya nazım imar planı bulunsun veya bulunmasın, yatay olarak en az 30 metre genişliğindeki alanı,

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

KIYI KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanun, deniz, tabii ve suni göl ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkisinde olan ve devamı niteliğinde bulunan sahil şeritlerinin doğal ve kültürel özelliklerini gözeterek koruma ve toplum yararlanmasına açık, kamu yararına kullanma esaslarını tespit etmek amacıyla düzenlenmiştir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, deniz, tabii ve suni göller ve akarsu kıyıları ile deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerine ait düzenlemeleri ve bu yerlerden kamu yararına yararlanma imkân ve şartlarına ait esasları kapsar.

İstisnalar

MADDE 3. — Askerî yasak bölgeler ve güvenlik bölgelerinde veya ülke güvenliği ile doğrudan ilgili, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait harekât ve savunma amaçlı yerlerde (konut, eğitim, sosyal tesisler hariç) özel kanun hükümlerine, diğer özel kanunlar uyarınca belirlenmiş veya belirlenecek yerlerde ise özel kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerine uyulur.

Tanımlar

MADDE 4. — Bu Kanunda geçen deyimlerden;

Kıyı çizgisi : Deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda, taşkın durumları dışında, suyun karaya değdiği noktaların birleşmesinden oluşan çizgiyi,

Kıyı kenar çizgisi : Deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda, kıyı çizgisinden sonraki kara yönünde su hareketlerinin oluşturduğu kumluk, çakıllık, kayalık, taşlık, sazlık, bataklık ve benzeri alanların doğal sınırını,

Kıyı : Kıyı çizgisi ile kıyı kenar çizgisi arasındaki alanı,

Sahil Şeridi : Kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde;

a) Uygulama imar planı bulunan alanlarda yatay olarak en az 20 metre genişliğindeki alanı,

b) Uygulama imar planı bulunmayan belediye ve mücavir alan sınırları içinde veya dışındaki yerleşik alanlarda, çevre düzeni ve/veya nazım imar planı bulunsun veya bulunmasın, yatay olarak en az 50 metre genişliğindeki alanı,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

c) Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışındaki iskân dışı alanlarda yatay olarak en az 100 metre genişliğindeki alanı,

Dar kıyı : Kıyı kenar çizgisinin, kıyı çizgisi ile çakışmasını,

Toplumun yararlanmasına açık yapı : Mevzuata göre tespit ya da tasdik edilmiş kural ve ücret tarifelerine uygun biçimde, getirdiği kullanımdan belirli kişi ya da topluluklara ayrıcalıklı kullanım tekeli tanımaksızın yararlanmak isteyen herkese eşit ve serbest olarak açık bulundurulan ve konut dokunulmazlığı olmayan yapıları,

İfade eder.

Genel Esaslar

MADDE 5. — Kıyılar ile ilgili genel esaslar aşağıda belirtilmiştir :

Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Kıyılar, herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır.

Kıyı ve sahil şartlarından yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir.

Kıyıda ve sahil şeridinde planlama ve uygulama yapılabilmesi için kıyı kenar çizgisinin tespiti zorunludur.

Kıyı kenar çizgisinin tespit edilmediği bölgelerde talep vukuunda, talep tarihini takip eden üç ay içinde kıyı kenar çizgisinin tespiti zorunludur.

İKİNCİ BÖLÜM

Kıyı, Kıyı Kenar Çizgisi, Sahil Şeridi, Planlama ve Yapılanma

Kıyının Korunması, Yapı Yasağı ve Kıyıda Yapılacak Yapılar

MADDE 6. — Kıyı, herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olup, buralarda hiçbir yapı yapılamaz; duvar, çit, parmaklık, telörgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz.

Kıyılarda, kıyıyı değiştirecek boyutta kazı yapılamaz; kum, çakıl, yosun, saz ve saire alınmaz veya çekilemez.

Kıyılara moloz, toprak, curuf, çöp gibi kirletici etkisi olan atık ve artıklar dökülemez.

Kıyıda, uygulama imar planı kararı ile;

a) İskele, liman, barınak, yanaşma yeri, rıhtım, dalgakıran, köprü, menfez, istinat duvarı, fener, çekek yeri, kayıkhanesi, tuzla, dalyan, tasfiye ve pompaj istasyonları gibi kıyının kamu yararına kullanımı ve kıyıyı korumak amacıyla yönelik altyapı ve tesisler,

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışındaki iskân dışı alanlarda çevre düzeni ve/veya nazım imar planı bulunsun veya bulunmasın yatay olarak en az 100 metre genişliğindeki alanı,

Dar kıyı : Kıyı kenar çizgisinin, kıyı çizgisi ile çakışmasını,

Toplumun yararlanmasına açık yapı : Mevzuata göre tespit ya da tasdik edilmiş kural ve ücret tarifelerine uygun biçimde, getirdiği kullanımdan belirli kişi ya da topluluklara ayrıcalık kullanım hakkı tanımaksızın yararlanmak isteyen herkese eşit ve serbest olarak açık bulundurulan ve konut dokunulmazlığı olmayan yapıları, ifade eder.

Genel Esaslar

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kıyı, Kıyı Kenar Çizgisi, Sahil Şeridi, Planlama ve Yapılanma

Kıyının Korunması, Yapı Yasağı ve Kıyıda Yapılacak Yapılar

MADDE 6. — Kıyı, herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olup, buralarda hiçbir yapı yapılamaz; duvar, çit, parmaklık, telörgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz.

Kıyılarda, kıyıyı değiştirecek boyutta kazı yapılamaz; kum, çakıl vesaire alınamaz veya çekilemez.

Kıyılara moloz, toprak, curuf, çöp gibi kirletici etkisi olan atık ve artıklar dökülemez.

Kıyıda, uygulama imar planı kararı ile;

a) Iskele, liman, barınak, yaşama yeri, rıhtım, dalgakıran, köprü, menfez, istinat duvarı, fener, çekek yeri, kayıkhanesi, tuzla, dalyan, tasfiye ve pompaj istasyonları gibi, kıyının kamu yararına kullanımı ve kıyıyı korumak amacıyla yönelik alt yapı ve tesisler,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

b) Faaliyetlerinin özellikleri gereği kıyıdan başka yerde yapılmaları mümkün olmayan tersane, gemi söküm yeri ve su ürünlerini üretim ve yetiştirme tesisleri gibi, özelliği olan yapı ve tesisler,

Yapılabilir.

Bu yapı ve tesisler yapım amaçları dışında kullanılamazlar.

Doldurma ve Kurutma Yoluyla Arazi Kazanma ve Bu Araziler Üzerinde Yapılabilecek Yapılar

MADDE 7. — Kamu yararının gerektirdiği hallerde, uygulama imar planı kararı ile deniz, göl ve akarsularda ekolojik özellikler dikkate alınarak doldurma ve kurutma suretiyle arazi elde edilebilir.

Bu gibi yerlerde doldurma veya kurutmayı yapacak ilgili idarenin valiliğe iletilen teklifi, valilik görüşü ile birlikte Bayındırlık ve İskân Bakanlığına gönderilir. Bakanlık, konusuna göre ilgili kuruluşların görüşünü de almak suretiyle teklifi inceler. Uygun bulunması halinde ilgili idare tarafından uygulama imar planı hazırlanır. Bu yerler için yapılacak planlar hakkında İmar Kanunu hükümleri uygulanır. Ancak, bu planlar Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından tasdik edilir. Doldurma ve kurutma işlemleri yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre yapılır. Bu araziler Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır, özel mülkiyet konusu olamaz.

Bu alanlar üzerinde, 6 ncı maddede belirtilen yapılar ile yol, açık otopark, park, yeşil alan ve çocuk bahçeleri gibi teknik ve sosyal altyapı alanları düzenlenebilir.

Sahil Şeridinde Yapılacak Yapılar

MADDE 8. — Uygulama imar planı bulunmayan alanlardaki sahil şeritlerinde, 4 üncü maddede belirtilen mesafeler içinde hiçbir yapı ve tesis yapılamaz.

Ancak, bu alanlarda; uygulama imar planı kararı ile 6 ve 7 nci maddede belirtilen yapılar ile birlikte toplumun yararlanmasına açık olmak şartı ile turizm, dinlenme ve sportif amaçlı yapı ve tesisler yapılabilir.

Kıyı Kenar Çizgisinin Tespiti

MADDE 9. — Kıyı kenar çizgisi, valiliklerce, kamu görevlilerinden oluşturulacak en az 5 kişilik bir komisyonca tespit edilir.

Komisyonca tespit edilip valiliğin uygun görüşü ile birlikte gönderilen kıyı kenar çizgisi, Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Faaliyetlerinin özellikleri gereği kıyıdan başka yerde yapılmaları mümkün olmayan tersane, gemi sökümleri yeri ve su ürünlerini üretim ve yetiştirme tesisleri gibi, özelliği olan yapı ve tesisler, yapılabilir.

Bu yapı ve tesisler yapım amaçları dışında kullanılamazlar.

Doldurma ve Kurutma Yoluyla Arazi Kazanma ve Bu Araziler Üzerinde Yapılabilecek Yapılar

MADDE 7. — Kamu yararının gerektirdiği hallerde, uygulama imar planı kararı ile deniz, göl ve akarsularda ekolojik özellikler dikkate alınarak doldurma ve kurutma suretiyle arazi elde edilebilir.

Bu gibi yerlerde doldurma veya kurutmayı yapacak ilgili idarenin vabılığe iletilen teklifi, valilik görüşü ile birlikte Bayındırlık ve İskân Bakanlığına gönderilir. Bakanlık, konusuna göre ilgili kuruluşların görüşünü de almak suretiyle teklifi inceler. Uygun bulunması halinde ilgili idare tarafından uygulama imar planı hazırlanır. Bu yerler için yapılacak planlar hakkında İmar Kanunu hükümleri uygulanır. Ancak, bu planlar Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında kalan alanlardaki planlar ise, anılan Kanunun 7 nci maddesine göre tasdik edilir. Doldurma ve kurutma işlemleri yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre yapılır. Bu araziler Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır, özel mülkiyet konusu olamaz.

Bu alanlar üzerinde 6 ncı maddede belirtilen yapılar ile yol, açık otopark, park, yeşil alan ve çocuk bahçeleri gibi teknik ve sosyal altyapı alanları düzenlenebilir.

Sahil Şeridinde Yapılabilecek Yapılar

MADDE 8. — Uygulama imar planı bulunmayan alanlardaki sahil şeritlerinde, 4 üncü maddede belirtilen mesafeler içinde hiç bir yapı ve tesis yapılamaz.

Uygulama imar planı bulunan yerlerde duvar, çit, parmaklık, telörgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz. Moloz, toprak, çuruf, çöp gibi kirletici ve çevreyi bozucu etkisi olan atık ve artıklar dökülemez kazı yapılamaz.

Ancak bu alanlarda; uygulama imar planı kararıyla altı ve yedinci maddede belirtilen yapı ve tesislerle birlikte toplum yararına açık olmak şartıyla konaklama hariç günü birlik turizm yapı ve tesisleri yapılabilir.

Kıyı Kenar Çizgisinin Tespiti

MADDE 9. — Kıyı kenar çizgisi valiliklerce, kamu görevlilerinden oluşturulacak en az 5 kişilik bir komisyonca tespit edilir.

Bu Komisyon; jeoloji mühendisi, jeoloğ veya jeomonfolog harita ve kadastro mühendisi, ziraat mühendisi, mimar ve şehir plancısı, inşaat mühendisinden oluşur.

Komisyonca tespit edilip valiliğin uygun görüşü ile birlikte gönderilen kıyı kenar çizgisi, Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Komisyunun çalışma usul ve esasları Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca hazırlanan yönetmelik ile belirlenir.

Kıyı ve Sahil Şeridinde Planlar

MADDE 10. — Kıyıda ve sahil şeridindeki planlar bu Kanunun ve buna dayanılarak çıkarılacak yönetmeliğin hükümlerine aykırı olamaz. Bu yerlerde düzenlenen planlardan, imar mevzuatı veya yerin özelliği dolayısıyla 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu kapsamına girenler, bu Kanunun 7 nci maddesine göre onaylanarak kesinleşir.

Kıyıda ve Doldurma ve Kurutma Yoluyla Kazanılan Araziler Üzerinde Yapılanmalara İzin Verilmesi

MADDE 11. — Bu Kanun hükümlerine göre, kıyıda ve doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan araziler üzerinde yapılması mümkün olan yapı ve tesislerin yapılabilmesi için, Maliye ve Gümrük Bakanlığından gerekli tahsis belgesinin alınması zorunludur.

Tapuya Şerh Verilmesi

MADDE 12. — Sahil şeridinde toplumun yararlanmasına açık olmak şartı ile yapılan yapıların bu niteliğinin, tapu kütüğünün beyanlar hanesine işlenmesi zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kontrol, İmar Mevzuatına Aykırı Yapı ve Ceza Hükümleri

Kontrol

MADDE 13. — Bu Kanun kapsamında kalan alanlardaki uygulamaların kontrolü; belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediye, dışında ise valilikçe yürütülür. İlgili bakanlıkların teftiş ve kontrol yetkileri saklıdır.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Komisyonun çalışma usul ve esasları Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca hazırlanan yönetmelik ile belirlenir.

Kıyı ve Sahil Şeridinde Planlar

MADDE 10. — Kıyıda ve sahil şeridindeki planlar bu Kanunun ve buna dayanılarak çıkarılacak yönetmeliğin hükümlerine aykırı olamaz. Bu yerlerde düzenlenen planlardan, imar mevzuatı veya yerin özelliği dolayısıyla 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamına girenler, anılan Kanunun 7 nci maddesine göre onaylanarak kesinleşir.

Kıyıda ve Doldurma ve Kurutma Yoluyla Kazanılan Araziler Üzerinde Yapılanmalara İzin Verilmesi

MADDE 11. — Bu Kanun hükümlerine göre, kıyıda ve doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan araziler üzerinde yapılması mümkün olan yapı ve tesislerin yapılabilmesi için, Maliye ve Gümrük Bakanlığından gerekli iznin alınması zorunludur.

Yapı ruhsatı verilmesinde bu izin belgesi yeterlidir.

İznin verilme şekil ve şartları Bayındırlık ve İskân ve Maliye ve Gümrük bakanlıklarınca birlikte tespit edilerek çıkarılacak uygulama yönetmeliğinde belirtilir.

Tapuya Şerh Verilmesi

MADDE 12. — Sahil şeridinde, bu Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen hükümlere uygun olarak yapılan yapıların bu niteliklerinin, tapu kütüğünün beyanlar hanesine işlenmesi zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kontrol, İmar Mevzuatına Aykırı Yapı ve Ceza Hükümleri

Kontrol

MADDE 13. — Tasarının 13 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İmar Mevzuatına Aykırı Yapı

MADDE 14. — Bu Kanun kapsamında kalan alanlarda ruhsatsız yapılar ile ruhsat ve eklerine aykırı yapılar hakkında 3194 sayılı İmar Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Ceza Hükümleri

MADDE 15. — a) Bu Kanundaki yasaklara uymayanlara on milyon TL.'si para cezası,

b) Bu Kanun kapsamında kalan alanlarda, Kanun hükümlerine uyulmadan ruhsatsız, ruhsat ve eklerine aykırı olarak yapılan yapıların sahiplerine ve müteahhidine, 3194 sayılı İmar Kanununda öngörülen para cezalarının 2 misli para cezası,

Verilir.

Para cezası ilgisine göre doğrudan doğruya belediye başkanı veya vali tarafından verilir.

Cezalara karşı, cezanın tebliğ tarihinden itibaren en geç 7 gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın uygulanmasını durdurmaz.

Para cezalarının ödenmemesi halinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Yönetmelik

MADDE 16. — Bu Kanunun uygulanması ile ilgili yönetmelik, Kanunun yayımından itibaren 6 ay içinde Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca hazırlanır.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İmar Mevzuatına Aykırı Yapı

MADDE 14. — Tasarının 14 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ceza Hükümleri

Madde 15. — a) Kıyıda ve uygulama imar planı bulunan sahil şeritlerinde; Duvar, çit, parmaklık, telörgü, hendek, kazık ve benzeri engelleri oluşturanlara, Moloz, toprak, curuf, çöp gibi kirletici ve çevreyi bozucu etkisi olan atık ve atıkları dökenlere,

Kıyıyı değiştirecek boyutta kazı yapanlara, kum, çakıl alan veya çekenlere,

On milyon TL.sı para cezası verilir. Bu miktar Bakanlar Kurulu Kararı ile on katına kadar artırılabilir.

b) Bu Kanun kapsamında kalan alanlarda, Kanun hükümlerine uyulmadan ruhsatsız, ruhsat ve eklerine aykırı olarak yapılan yapıların sahiplerine ve müteahhidine, 3194 sayılı İmar Kanununda öngörülen para cezalarının iki misli para cezası verilir.

Ancak, ruhsata bağlanması mümkün olmaması nedeniyle 3194 sayılı İmar Kanununun öngördüğü süre içerisinde yapısını yıkından tahakkuk ettirilen para cezası alınmaz.

Para cezası, ilgisine göre doğrudan doğruya Vali veya Belediye Başkanı tarafından verilir.

Cezalara karşı, cezanın tebliğ tarihinden itibaren en geç 7 gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın uygulanmasını durdurmaz.

Bu Kanunda öngörülen iş ve işlemleri süresinde yapmayan veya geciktirenlere veya Kanunu yanlış uygulayan Mahalli yönetici ve diğer kamu görevlileri hakkında ayrıca kanunî takibat yapılır.

Para cezalarının ödenmemesi halinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Yönetmelik

MADDE 16. — Bu kanunun uygulanması ile ilgili yönetmelik, Kanunun yayımından itibaren 3 ay içinde Maliye ve Gümrük, Turizm Bakanlıklarının yazılı görüşü alınarak Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca hazırlanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 17. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

T. Özal

Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd. Y.

G. Taner

Devlet Bakanı

G. Taner

Devlet Bakanı

I. Çelebi

Devlet Bakanı

İ. Özarlan

Devlet Bakanı

E. Konukman

Adalet Bakanı V.

A. Aksu

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Maliye ve Gümrük Bakanı

E. Pakdemirli

Bayındırlık ve İskân Bakanı

C. Altınkaya

Ulaştırma Bakanı

C. Tuncer

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

İ. Aykut

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

F. Kurt

Turizm Bakanı

İ. Aküzüm

Devlet Bakanı

K. İnan

Devlet Bakanı

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Yazar

Devlet Bakanı

S. Sert

Devlet Bakanı

İ. Aşkın

Millî Savunma Bakanı V.

E. Konukman

Dışişleri Bakanı

A. M. Yılmaz

Millî Eğitim Bakanı

A. Akyol

Sağlık Bakanı

H. Şıvgın

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı

L. Kayalar

Sanayi ve Ticaret Bakanı V.

İ. Aşkın

Kültür Bakanı

N. K. Zeybek

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 17. — Tasarının 17 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 18. — Tasarının 18 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

